

5

**VAN SAFE
NAAR
BRAVE**

Denoix Kerger, Eri Park, Bart Van Bouchaute,
Reyhan Görgöz en Peter Cristiaensen

Met deradicalisering als uitgangspunt ondermijnen we de fundering van ons werk.

BOYCOT DERADICALISERING

Politisering met en door jongeren vereist een vertrouwensrelatie, zo kondigden we al in vorig hoofdstuk aan. Maar wat betekent dat, een veilig klimaat? En hoe creëer je zoiets?

Laten we even starten met het omgekeerde. Enkele jaren geleden, toen Europa geconfronteerd werd met terreuraanslagen door radicale moslims, hadden Europese overheden de mond vol van het begrip ‘deradicalisering’. Om te vermijden dat in Europa geboren jongeren nog naar Syrië zouden trekken of aanslagen zouden plegen, was preventieve actie nodig. Jongeren die dreigden te radicaliseren, moesten ‘gederadicaliseerd’ worden. Het jeugdwerkprogramma werd aangeschreven. Projecten die via positieve identiteitsontwikkeling radicalisering bij jongeren tegen zouden gaan, konden subsidies krijgen. Aan organisaties werd gevraagd om aan te tonen dat er in hun buurten en wijken radicalisering aanwezig was.

Uit De Marge vzw en andere jongerenorganisaties **weigerden** op die projectoproep in te gaan. Met de volgende verantwoording:

“ Vertrouwen en confidentialiteit zijn twee van de basisprincipes waarop het jeugdwerk steunt. Kunnen jongeren jeugdwerkingen nog vertrouwen, wanneer ze worden gefinancierd omdat de overheid de doelgroep beschouwt als mogelijk radicaliserende jongeren? Bovendien hebben jeugdwerkers discretieplicht ten aanzien van de kinderen en jongeren met wie ze werken, wat in deze oproep zo goed als geschonden wordt. Tot welk soort jeugdwerk worden we aangezet, met deze focus? Wij werken met jongeren vanuit hun sterktes en talenten. Op die momenten ontstaat vaak een vertrouwensband. Die band stelt ons in staat om jongeren ook op andere levensdomeinen te ondersteunen: armoede, schooluitval, jongerenwerkloosheid of omgaan met superdiversiteit.

Anders geformuleerd: met deradicalisering als uitgangspunt ondermijnen we de **fundering** van ons werk, een vertrouwensrelatie, een veilig klimaat. Kortom, een safe space. Een statement van het jeugdwerk dat kon tellen.

EEN PLEK OM TE CHILLEN EN NOG VEEL MEER

Enkele jaren geleden werkte de jonge Antwerpse Saïda in de jeugdhulpverlening. Op een bepaald moment gaf ze haar job op omwille van een **droom**.

“ Ik droomde van een huis waar jongeren kunnen binnenlopen zonder enige drempel. Een huis dat de hele dag open is. Ze hoeven ook geen reden te hebben om binnen te lopen, gewoon een plek om te chillen... En dan komt het wel hé. Want van zodra je ergens binnenkomt en het klikt, er is vertrouwen, dan komt de hulpvraag wel.”

Samen met jongeren en andere jeugdwerkers organiseerde ze een driedaagse brainstorm. Daar groeide het idee van een **multifunctionele plek**.

“ Een plek waar we gaan studeren. Een plek waar we ons kunnen terugtrekken als het thuis niet goed gaat. Een plek waar we met onze vrienden samenkomen omdat het thuis niet kan. Een plek waar we iemand in vertrouwen kunnen nemen als we het moeilijk hebben. Een plek waar allerlei activiteiten hun plek kunnen vinden en iedereen initiatief kan nemen. Een toegankelijk huis, met professionele begeleiders en hulpverleners, aanwezig en aanspreek-

baar. Een plek waar altijd geluisterd wordt zonder te beoordelen, waar altijd hoop is en perspectief wordt gezocht. Gebaseerd op één oersterk fundament: vertrouwen en nabijheid. Kortom, een plek om te chillen en nog veel meer.

Intussen is die plek er, in een huis in Antwerpen. De jongeren doopten die nieuwe multifunctionele plek 'Safe Space vzw'. Het huis draait op heel wat vrijwilligers, maar is inmiddels ook 1 van de 30 **Overkophuizen** in Vlaanderen. Dit zijn laagdrempelige inloophuizen die gefinancierd worden met de opbrengsten van de campagne Rode Neuzen Dag.

Intussen telt de organisatie medewerkers met diverse achtergronden en specialisaties, maar iedereen staat samen mee in voor de initiatieven. De psychologe doet niet enkel aan individuele hulpverlening, maar staat ook mee in voor het organiseren en begeleiden van activiteiten. Zo ziet ze de jongeren functioneren en bouwt ze op een laagdrempelige manier een vertrouwensrelatie op. In de organisatie is nog nooit een sollicitatiegesprek doorgegaan. Alle medewerkers zijn ooit als jongere het huis binnengestapt. Iedereen staat ook samen in voor de activiteiten: de coördinator, de medewerkers, de jongeren die mee brainstormden en aan de wieg van de organisatie stonden en de nieuwe kinderen en jongeren die binnenlopen.

Een aantal jongeren zijn ook als **'sleuteldragers'** mee verantwoordelijk voor het openen, sluiten en beheren van het gebouw. "Dat is al wel eens misgelopen", erkent Saïda, "maar ik zie dat als leermomenten op weg naar burgerzin en sociaal engagement, ik heb zijn sleutel niet afgenomen en die jongere is nu onze strengste sleuteldrager ..."

Jongeren en kinderen puzzelen mee aan de planning en brengen nieuwe ideeën aan. Medewerkers zoeken verbreding via sport, dans, muziek, theater of slam poetry en zorgen voor een aanbod rond vaardigheden zoals het afnemen van interviews, het werken met camera's, het monteren van vlogs, ...

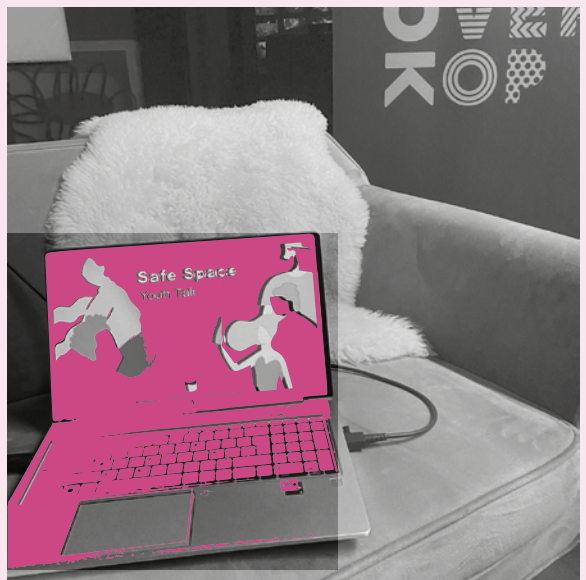
Elke vrijdag is er **praatcafé**. Medewerkers hebben mogelijke thema's in hun achterhoofd, maar meestal ontstaan spontane gesprekken. Thema's die oppoppen in het huis, zoals sexting, shaming of sociale druk.

Een keer per maand is er een **Youth Talk** waarbij ze iemand uitnodigen.

“Doorgaans zijn dat rolmodellen die praten over hun ervaringen. Over hoe ze hun kracht ontwikkeld hebben. Dat zorgt voor prikkelende en prangende vragen. Op die manier worden stigma's doorbroken en jongeren gemotiveerd om zelf de handen uit de mouwen te steken.

Bij Safe Space vzw is er ook heel veel aandacht voor de ouders. Dat idee ontstond vanuit een vorming voor moeders van geradicaliseerde jongeren. Dat kan gaan om bemiddelen, maar moeders zijn soms ook welkom in het huis. Jongeren ervaren dat als iets positief, omdat ze merken dat hun ouders daardoor meer open staan voor hun perspectief.

www.safespacevzw.be

OEFENEN TIJDENS MEETINGPOINTS

WHA

Hoe organiseer je discussies met jongeren rond thema's die hen bezig houden? Bazzz is een organisatie die we eerder al bespraken en die jongeren een safe space wil bieden. Maar binnen die veilige plek moet volop plaats zijn voor gesprek en discussie.

“ Jongeren van Marokkaanse afkomst voeren vaak een strijd tegen sociale ongelijkheid en racisme, terwijl ze in hun eigen gemeenschap een emancipatiestrijd voeren voor meer individuele vrijheid. De identiteitsontwikkeling van deze jongeren is dus complex. Daarom hebben ze nood aan fora waar ze persoonlijke en maatschappelijke spanningen met elkaar kunnen bespreken, waar ze uiting kunnen geven aan hun mening en emoties zonder dat ze daarvoor veroordeeld worden.

LAMIA, COÖRDINATOR BAZZZ

Een methodiek daarvoor zijn **meetingpoints**.

- Eerst **verkennen** jongeren en hun begeleiders een thema via brainstormsessies. Voorbeelden zijn taboes, participatie, radicalisering en identiteit.
- Dan bepalen ze subthema's die allemaal leiden

tot een aantal **stellingen**. 'Jongens hebben meer vrijheid dan meisjes' of 'Te veel vrijheid leidt tot criminaliteit'.

- Vervolgens nodigen ze andere jongeren en buitenstaanders uit op een meetingpoint. De stellingen geven aanleiding tot **discussie**. Soms wordt ook gewerkt met filmpjes van jongeren die hun mening geven over de stellingen. De moderator kan externe experts het woord geven om iets te duiden.
- Een belangrijke invalshoek tijdens zo'n meetingpoint is de **toekomst**. Wie draagt de verantwoordelijkheid om de voorstellen uit de discussie te realiseren?

De kracht van een meetingpoint is de **laagdrempeiligheid**. De ruimte is vertrouwd, met zo weinig mogelijk associaties met schoolse omstandigheden. Een aantal jongeren zijn opgeleid als dialoogcoaches om het gesprek te bevorderen. De bedoeling is om zo veel mogelijk perspectieven te horen. Een andere opinie is geen aanval, maar een verrijking. Externe experts zijn bedoeld om extra perspectieven toe te voegen. Alles draait om uitgedaagd worden, kritisch leren denken, je mening op een duidelijke manier publiek te leren uiten en leren omgaan met andere ideeën.

In die zin zijn meetingpoints **veilige oefenmomenten** en echte safe spaces.

“ Dankzij de meetingpoints denk ik veel meer na over wie ik ben en wat ik wil. Ik durf in de klas al veel meer mijn eigen mening geven.

ERIKA, 17 JAAR

“ k kom naar de meetingpoints omdat ik met jongeren kan praten die mij ook begrijpen. Ik kan hier zeggen wat ik wil.

MOHAMED, 22 JAAR

“ Ik heb de meetingpoints leren kennen op een moment dat ik erg twijfelde over mijn toekomst in België. Ik sta vandaag veel positiever in het leven.

KAWTAR, 19 JAAR

www JCBZZZ.BE

VAN SAFE SPACES ...

Dat de Antwerpse jongeren van de **vzw Safe Space** voor die naam kozen is geen toeval. Het begrip kwam overgewaaid uit de Verenigde Staten, waar hij oorspronkelijk vooral onder zwarte universiteitsstudenten werd gebruikt. Voor hen was een safe space een 'veilige' plek waar ze onder elkaar konden samenkomen zonder geconfronteerd te worden met discriminerende opvattingen.

Intussen is de term ook in Europa gangbaar, onder meer in het jeugdwerk. Daar kreeg hij de betekenis van een ruimte waar een bepaalde groep kan samenzijn zonder de druk die ze elders ervaren. Het gaat dus over mensen die kenmerken, ervaringen of grieven delen en daarmee in een veilige omgeving aan de slag willen.

In die betekenis zijn safe spaces **niets nieuws**.

Het sociaal werk in Vlaanderen kent bijvoorbeeld een lange traditie van **vrouwengroepen en vrouwenhuizen**. Hetzelfde geldt voor meisjeswerkingen in het jeugdwerk. Er was nood aan een plek waar vrouwen en meisjes elkaar in een veilige omgeving konden ontmoeten en ervaringen konden uitwisselen zonder inmenging van mannen. Die 'verboden toegang voor jongens' gaf hen het gevoel dat ze vrijer konden spreken, nadenken en discussiëren.

Die nood is er vandaag nog. Al te vaak denken mensen dat gendergelijkheid helemaal gerealiseerd is. Dat dit soort 'aparte' **meisjeswerkingen** dus niet meer nodig zijn. De sociale realiteit spreekt dit tegen. Meisjes getuigen vandaag van

toenemende 'onveiligheid' in zeer diverse contexten: in het uitgangseven, de sport of het onderwijs. Ze vinden dat publieke ruimtes vaak meer ruimtes zijn voor jongens dan voor meisjes.

'Aparte' werkingen en organisaties had je ook in wat men vroeger de 'migrantensector' noemde. Denk maar aan de vele Marokkaanse, Turkse of Congolese **zelforganisaties** in onze steden. Al ongeveer twee decennia wil het Vlaamse inburgeringsbeleid daar vanaf. In een inclusieve samenleving hebben zij geen plaats meer, is de redenering.

Deze houding is vergelijkbaar met de soms negatieve kijk op aparte meisjeswerkingen vandaag. "Dat zal wel uitgevonden zijn door mensen met een migratie- of een moslimachtergrond", is de redenering. Terwijl de hierboven geschetste historie ons iets heel anders leert.

Net daarom is de nood aan meisjeswerkingen vandaag extra groot, volgens Uit De Marge vzw. Veel van de meisjes die zij bereiken zitten in verschillende 'hokjes' waardoor ze meervoudig discriminatie ervaren: als meisje, als moslima, als jongere. Anderen groeien nog eens op in armoede of zijn tienermoeder. Het is die optelsom die een safe space voor hen zo belangrijk maakt. Een eigen ruimte, met begeleidsters die ze vertrouwen.

... NAAR BRAVE SPACES

Laten we nog even verder gaan op de meisjeswerkingen in het jeugdwelzijnswerk. Want in de praktijk zijn die vandaag heel divers. Vaak gaat het over ontmoeten en zich amuseren. Maar even vaak draait het rond assertiever worden, zich bewust worden van de eigen capaciteiten en voor zichzelf opkomen. Gestimuleerd door de begeleidsters stellen de meisjes hun positie in de samenleving in vraag en denken ze na wat ze daaraan kunnen doen. Dat gebeurt via vormingen, thema-avonden of andere activiteiten.

Met als resultaat dat meisjes **wel in gesprek durven gaan** met hun ouders, leerkrachten of met jongens. Of met de schepen van Jeugd bijvoorbeeld, over de vraag waarom ze met een hoofdhoek wel een animatorcursus mogen volgen, maar geen speelpleinwerking mogen begeleiden.

Safe spaces zijn heel belangrijk, voor heel diverse groepen, maar roepen ook belangrijke vragen op.

Conclusie: safe spaces zijn heel belangrijk, voor heel diverse groepen: meisjes, jongeren, mensen die een bepaalde achtergrond delen. Het zijn plekken waar zij zichzelf kunnen zijn, beschermd tegen bedreigingen die ze ervaren, zoals discriminatie, seksisme, racisme of homofobie. Waar ze ervaringen kunnen delen, maar even goed hard kunnen discussiëren.

Maar daarnaast roepen deze safe spaces ook heel belangrijke vragen op. Dreigen het geen eilanden van gelijkgezinden te worden? Een vorm van terugplooiën op de eigen groep? Van terugtrekken uit het maatschappelijke debat? Zijn ze dan geen obstakel voor integratie, voor deelname aan de samenleving?

In de publicatie *De kracht van meisjeswerk!?* van Uit De Marge vzw worden vijf bouwstenen naar voor geschoven voor een sterke meisjeswerking:

- Een **veilige, open plek**
- waar **vertrouwen** heerst
- met ondersteuning bij **individuele hulpvragen**
- en kansen op **ontplooiing**
- en waar ook naar de **buitenwereld** wordt gekeken en structureel gewerkt wordt.

Anders gezegd: de kracht van een safe spaces is één belangrijke kant. Deuren mogen soms gesloten zijn. Maar niet altijd. Ze moeten ook openzwaaien. Een 'echte' safe space is daarnaast ook een springplank waar jongeren voldoende zelfvertrouwen opbouwen en moed putten om ... te springen. Dan wordt een safe space ook een brave space.

Om nog even in het Engels te blijven (nog steeds uit diezelfde publicatie): je vertrekt van de **power from within**, het aanboren van de eigen kwaliteiten binnen de veilige omgeving. Dan gebruik je de **power with**, steun van vriendinnen, maar ook ouders, familie, vrienden. Zo ontwikkel je een **power to**, de moed om je stem te laten horen en een rol op te nemen in de samenleving.

En zo zijn we bij politisering aanbeland. Ook 'aparte' brave spaces – meisjes- of andere werkingen – kunnen net vanuit hun veilige plek de moed putten om gedeelde ervaringen, bijvoorbeeld van seksisme of racisme, zichtbaar te maken en structurele drempels van het onrecht waar ze mee geconfronteerd worden aan te klagen.

We zagen dit al in vele verhalen. Uitgangspunten van het inloophuis van **Safe Space vzw** zijn veiligheid en laagdrempeligheid. Maar binnen die veiligheid ontstaat de ruimte om de deur weer open te gooien. Om het tijdens praatcafés en Youth Talks te hebben over maatschappelijke thema's die aanzetten tot nieuwe initiatieven.

Ook tijdens de **LostWords** van LostProject of de **meetingpoints** van Bazzz gaat het uiteindelijk over de confrontatie van de interne discussies met de buitenwereld. Wie draagt de verantwoordelijkheid om voorstellen ook gerealiseerd te krijgen? Wat is onze verantwoordelijkheid?

De **Droomhut** is bij uitstek een plek die eerst een safe space is (J100-meetings), om daarna een brave space te worden (J100-top, confrontatie met beleidsmakers).

Een 'echte' safe space is ook een springplank waar jongeren voldoende moed putten om ... te springen.

Een 'veilig klimaat' is van oudsher een kenmerk van jeugdwerk. Maar dat kan op verschillende manieren ingevuld worden.

JEUGDWERK WAS TOCH ALTIJD AL EEN SAFE SPACE?

Tiens, was het jeugdwerk niet altijd al bedoeld als een plek van en voor jongeren? Een plek waar zij regels, activiteiten, mogelijkheden en grenzen mee mogen bepalen? Was jeugdwerk niet altijd al een safe space?

Terechte vraag.

Een 'veilig klimaat' is van oudsher een kenmerk van jeugdwerk. Maar dat kan op verschillende manieren ingevuld worden.

- Het jeugdwerk als een veilige plek, weg van de maatschappij, waar jongeren in een beschermde omgeving zich amuseren, spelen, experimenteren en leren. **Safe space als een shelter**, beschermd tegen invloeden van buitenaf en beschermd tegen de onvoorspelbaarheid van hun eigen gedrag.

versus

- Het jeugdwerk als een veilige plek, waar jongeren ervaringen delen en kritisch leren denken. **Safe space als een labo**, waar ze als jonge burgers experimenteren met vormen van participatie. Daarvoor moeten de deuren van het labo geregeld opengegooid worden op de wereld.

Het eerste komt veel vaker voor en heeft de kenmerken van een safe space. Het tweede noemden vroeger de 'emancipatorische' benadering van jeugdwerk. Vandaag zouden we spreken van brave spaces, waarbinnen politiserend werken kan groeien.

Die tweede aanpak is niet altijd makkelijk, dat leerden we al uit de vele verhalen in dit boek. Er zijn veel obstakels, waarover we het in het hoofdstuk Hete hangijzers nog uitgebreider zullen hebben.

VAN DERADICALISERING NAAR POLITISERING

In het begin van dit hoofdstuk hadden we het over 'deradicalisering' en hoe jongerenorganisaties weigerden om binnen het door de overheid voorgestelde kader subsidies aan te vragen. Waar zij wel hun schouders onder willen zetten, zijn brave spaces. Jongeren moeten net ruimte krijgen om 'de moed te vinden' om aan de slag te gaan met hun gelaagde identiteit. Jeugdwerkers moeten aan hun kant staan en hen de ruimte geven om zich binnen hun safe space uit te spreken, soms op een manier die in de buitenwereld niet altijd mogelijk is. Tegelijk moeten jeugdwerkers hen ook ondersteunen en hen leren om hun ervaringen te verwoorden, zodat ze als jonge burgers kunnen participeren in de maatschappij.

Dat is een heel andere preventieaanpak. Van repressief naar positief, pedagogisch en politiserend.

DE ROL VAN JEUGDWERKERS IN BRAVE SPACES

Om van een safe space ook een brave space te maken waar politiserend werk mogelijk is, zijn er een aantal cruciale aandachtspunten voor jeugdwerkers en begeleiders van jongeren.

CHECK 1 IS ER GENOEG VERTROUWEN? BEN JIJ BETROUWBAAR?

Het is belangrijk om afspraken te maken over hoe er omgegaan wordt met al wat ter sprake komt in de safe space. Iedereen moet kunnen zeggen wat hij denkt zonder daarop aangevallen te worden. Dat vertrouwen moet er zijn tussen de jongeren, maar ook tussen jongeren en jeugdwerkers.

“**Vertrouwen is alles en moet van twee kanten komen.**

JONGERE VAN JONG GENT IN ACTIE

Heel belangrijk daarbij is dat de jongeren de jeugdwerker als betrouwbaar ervaren. Dit houdt sterk verband met de discretieplicht. Er mag geen misverstand bestaan over wat jonge mensen in alle discretie aan een betrouwbare begeleider kunnen toevertrouwen. Dat vertrouwen vormt de basis van de pedagogische relatie.

NABIJHEID

Nabijheid is essentieel als sociale professional. Pas als je een band hebt, kan je impact hebben op iemand. En die persoon op jou. Maar wat is nabijheid eigenlijk?

Het is een basishouding waarbij je met mensen in dialoog gaat, moeite doet om de stap naar hun leefwereld te zetten, er inzicht in probeert te krijgen en oprecht geïnteresseerd bent. Zo bouw je aan een stevige vertrouwensrelatie.

Uit De Marge vzw spreekt daarom vaak over **WaWaWa**:

- **Warmte** gaat over graag zien van de kinderen en jongeren met wie je werkt. Je vindt het plezierig om met hen te werken en samen plezier maken, maar hen ook een troostende schouder te bieden wanneer dat nodig is.

- **Waarheid** slaat op eerlijk zijn tegenover kinderen, jongeren en jezelf. Communiceer open, houd je aan afspraken, wees consequent. Waarheid gaat ook over jezelf accepteren, met al je sterktes en zwaktes, en dat ook tonen aan kinderen en jongeren. Pas dan kan je een voorbeeld zijn voor hen.
- **Waarden** gaat over je eigen waarden- en normenkader, en begrip hebben voor dat van anderen. Zo word je je bewust van verschillen en kan je in gesprek gaan met elkaar. Een aantal basiswaarden staan echter nooit ter discussie: de rechten van de mens, kinderrechten en het deontologische kader waarbinnen je werkt.

(Fleur Van Oyen, *Presentie: 'Alles begint met nabij zijn'*, in Sociaal.net)

CHECK 2 BEN JIJ ALERT GENOEG?

Jongeren delen niet zomaar hun verhalen. Daarvoor moeten jeugdwerkers een context creëren en moeten ze constant alert zijn voor **signalen**.

Zo besliste **Safe Space vzw** om tijdens de coronaperiode het huis – coronaproof – open te houden. Heel veel jongeren gaven immers aan dat ze nood hadden aan een plek buiten hun gezin, aan fysieke en mentale ruimte. Ook het feit dat alle professionals meedraaien in de dagdagelijkse werking, maakt dat ze meer kansen hebben om vertrouwen op te bouwen en signalen op te vangen. Jongeren zelf worden ook ingeschakeld om andere jongeren die het moeilijker hebben te volgen en ondersteunen, onder meer via WhatsAppgroepjes per leeftijd.

CHECK 3

BESCHOUW JIJ JONGEREN ALS GELIJKWAARDIG?

Gelijkwaardigheid is de sleutel voor het realiseren van veiligheid. Dit kan alleen door de jongeren ernstig te nemen en ze te laten meedenken en meebeslissen over de regels binnen de safe space, zoals we gezien hebben bij het verhaal van Saïda en **Safe Space vzw**.

Hetzelfde geldt voor de actievoerders van **Geen kind op straat**:

“ Jongeren staan niet boven ons, niet onder ons, maar naast ons! Zo veel mogelijk autonomie geven en zoveel mogelijk respect geven is het belangrijkste. Het is voor mij ook de enige manier om met jongeren te werken. Want dat is vaak net wat ze missen in het dagdagelijkse leven. Dat vinden ze hier en daarom werkt het.

THISKA,
TRAJECTBEGELEIDSTER VAN JONG GENT IN ACTIE

“ Gelijkwaardigheid hangt af van de mindset en de houding van de jeugdwerker. Jongeren merken meteen als iemand waarmee ze praten hun respect eist, alleen maar omdat hij ouder is. Daarom gaan ze vaak liever om met mensen die ze als ‘peers’ beschouwen, in plaats van met mensen die buiten en boven hun eigen wereld lijken te leven. Die groep kan breder zijn dan leeftijdsgenoten of vriendengroepen en een jeugdwerker kan daar zeker toe behoren. De houding die de jeugdwerker aanneemt, laat hen toe in te schatten in welke mate die te vertrouwen is en hen ernstig neemt.”

UIT HET ONDERZOEK VAN ERI PARK,
UNIVERSITY COLLEGE ROOSEVELDT

CHECK 4

STA JIJ AAN DE KANT VAN DE JONGEREN?

“ Jongeren moeten het gevoel hebben dat we samen aan het strijden zijn, dat we medestanders zijn.

THISKA,
TRAJECTBEGELEIDSTER VAN JONG GENT IN ACTIE

Het omgaan met jonge mensen in brave spaces vereist meer dan communicatieve vaardigheden. Het vraagt veel bredere competenties. Heb je aandacht voor ongelijkheden, uitsluiting en discriminatie? Is dit een standaardhouding die je **niet alleen in woorden, maar ook in daden** toont?

Jongeren die tegen onrecht aanlopen voelen zich vaak veilig bij volwassenen die voor hen **rolmodellen** zijn: mensen die net zo gepassioneerd zijn als zijzelf en hun overtuigingen en waarden delen. Iemand die actief is in een safe space omdat het nu eenmaal zijn job is, past daar niet in. Bij **Bazzz'Art** bijvoorbeeld zagen we hoe de theatermaker en de begeleider dezelfde achtergrond hadden als de deelnemende jongeren. Hoe ze echte rolmodellen werden naar wie de jongeren opkeken.

“ Stel jezelf de vraag: sta ik aan hun kant? En nog belangrijker: toon ik ook dat ik aan hun kant sta? Steun ik hen en moedig ik hen aan in de dingen die zij belangrijk vinden? Met een beeld: gebruik ik mijn lengte om hen te helpen bij de bovenste plank te komen?

UIT HET ONDERZOEK VAN ERI PARK,
UNIVERSITY COLLEGE ROOSEVELDT

Gelijkwaardigheid is de sleutel voor het realiseren van veiligheid. Dit kan alleen door de jongeren ernstig te nemen.

CHECK 5

BEN JE JE BEWUST VAN JE EIGEN BEVOORRECHTE POSITIE?

Want natuurlijk heb je 'meer lengte'. Vaak heb je een **andere, meer bevoorrechte achtergrond** dan de jongeren met wie je werkt. Zeker in het jeugdwereldwerk. Die bevoorrechte achtergrond is geen persoonlijk succes en ook niets om je schuldig over te voelen.

Maar het is belangrijk om je er bewust van te zijn dat je een voorsprong hebt. Soms wordt gedacht dat 'culturele' competenties – het inzicht dat verschillende mensen ook verschillende gewoontes, opvattingen en waarden hebben – genoeg zijn om hiermee om te gaan als jeugdwerker. Maar dat volstaat niet. Verschillende mensen en groepen hebben ook een structureel voor- of nadeel door hun achtergrond of positie.

In onderwijs kan dit bijvoorbeeld betekenen dat minderheden erg verschillende ervaringen hebben op school. Vaak worden die niet gezien als het gevolg van structurele discriminatie, maar toegeschreven aan culturele of persoonlijke verschillen. Het voorbeeld van de **Britse universiteit** illustreerde dit perfect.

Wanneer je jongeren begeleidt in hun strijd tegen onrecht, moet je je dus **bewust zijn** van je eigen positie en van de voorrechten of voordelen die je hierdoor geniet.

CHECK 6

ERVAAR JIJ ZELF JE WERK ALS EEN SAFE SPACE?

Het belang van een safe space geldt niet enkel voor jongeren, maar **ook voor jeugdwerkers**. Krijgen zij voldoende vertrouwen en steun van hun collega's en van de organisatie? Of staat de organisatie onder financiële, politieke of andere druk? Is er ruimte om uit te wisselen en van elkaar te leren?

NADENKEN OVER JE POSITIE

Heb jij al discriminatie ervaren? Hoe?

- Hebben je familie of vrienden al pijnlijke ervaringen met discriminatie? Praten ze daar openlijk met jou over? Hebben ze in jouw bijzijn gehuild toen ze hierover praatten?
- Nodig jij op een (verjaardags) feestje ook mensen met andere achtergronden uit?
- Volg je het nieuws wanneer het gaat over onrecht, racisme, seksisme, ...?
- Ben je buiten je werk ook betrokken bij de thema's die de jongeren waar je mee werkt belangrijk vinden? Steun je hen daarin?
- Zoja, is dit sinds je met hen begon te werken? Waar wil je nog meer over weten? Wat heb je van hen al geleerd?

Uit het onderzoek van Eri Park, University College Roosevelt

Vaak werk je als jeugdwerker ook samen met andere organisaties, leerkrachten of hulpverleners. Is daar voldoende uitwisseling en vertrouwen?

In de Hete hangijzers komen we hierop terug.